

El retour d'âge del Sr. Burguera (A propòsit d'una nova senzillesa)

Intente fer un resum afortunat, sense incórrer en agres polèmiques, i hi detecte un *retour d'âge*, una nova manifestació de la literatura de tendència, autoconfirmatòria i intel.lectualment insignificant. Item més: confusió dels àmbits de discussió, absència del reconeixement sincer de la capacitat i legitimitat de l'altre per debatre les tesis propugnades, i desinterès, explícit o no, d'aconseguir espais compartits de coincidència. En l'edició lletraferida de la batalla de les edats boxística que el llibre proposa —a la manera de Georges Foreman vs. Evander Hollyfield—, tenim tots molt a perdre.

Va com va, si, com a tribu de l'eufemisme i la hipèrbole permanents, consolidem una sintaxi autòctona de la reflexió des del menyspreu distant i la superioritat exultant en les qualificacions. Com més retrocedim, els mecanismes de defensa més s'exciten, i els redactats prenen una coloració d'inanitat reflexiva perillósíssima.

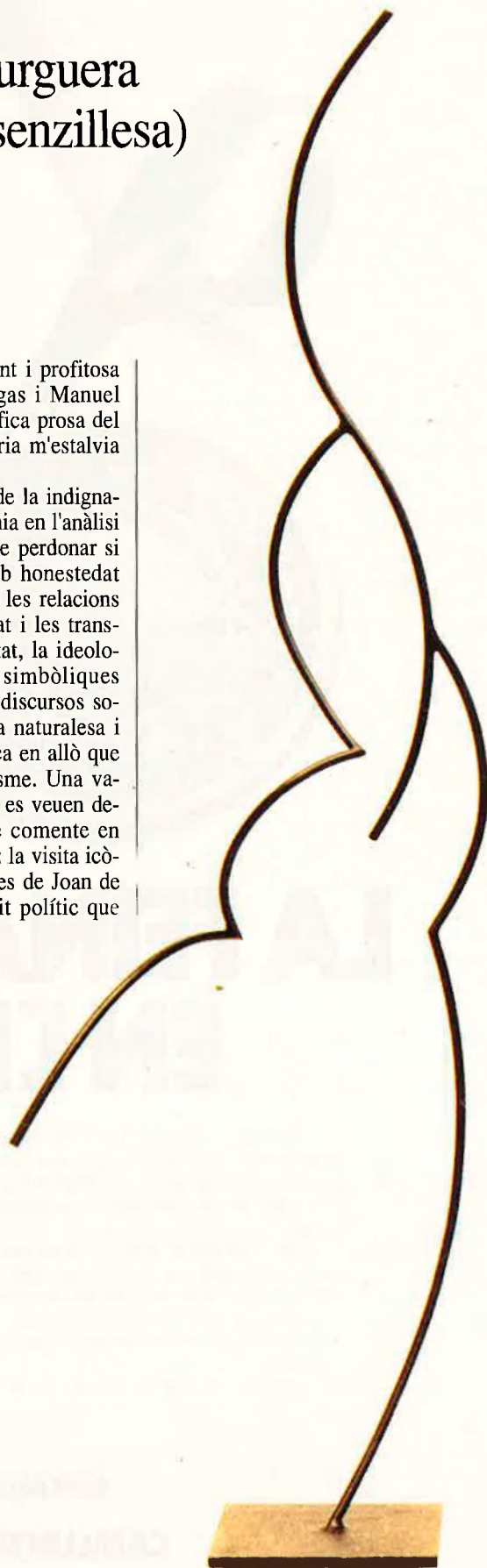
Les advertències i la tossudes de la realitat han tingut menys capacitat de convicció que la temptació de subratllar *pro domo sua*, destil·lar el paper habitual de circumstàncies, amb les exhalacions rutinàries de la *literatura conventual*. Convé trampejar les derrotes al gust de qui espera un relat acomodaticí del passat, un recordatori dels arguments esfondrats, encara que a la boca quede un regust de marquesos del potet autòctons; la versió, desconec si agrarista o no, de *La Caduta degli dei*. El patetisme estètic de l'operació és ben palmari, i el tenim assegurat cada certes planes.

El tractament presentista dels fets ha guanyat el terreny a les memòries serenes i equilibrades, l'impagable element auxiliar dels estudiosos. No ha estat una opció literària massa eficaç. L'elegància desapareix *au dessous de la mêlée*. Amb el record, i ja que parlem del gènere, es pot fer molt bona literatura. Posats a me-

morialisme, la lectura recent i profitosa dels volums d'Oriol Bohigas i Manuel Ibáñez Escofet, o la magnífica prosa del dietari iniciàtic d'Enric Soria m'estalvia qualsevol comparació.

No sóc un professional de la indignació, ni conree la lacrimogènia en l'anàlisi del passat. No he de fer-me perdonar si he provat de plantejar amb honestedat dubtes i interrogants sobre les relacions complexes entre la identitat i les transformacions de la Modernitat, la ideologia i les representacions simbòliques grupals, la semàntica dels discursos sobre l'imaginari polític, o la naturalesa i els paradigmes de la política en allò que poden afectar el nacionalisme. Una variada gamma de temes que es veuen degradats quan el llibre que comente en commina amb allò ja sabut: la visita icònico-cromàtica a les pintures de Joan de Sarinyena, formar un partit polític que

Andreu Alfaro

valide les meues afirmacions, o desmentir la teledirecció *quintacolumnista* del departament autonòmic de torn. Tot val a l'hora d'engrossir la llista d'obvietats del *manual de respostes de la polèmica local*, consultat amb assiduitat pel que es veu.

El que toca d'oïda, amb poques lectures i una estadística d'escasses consultes a la biblioteca, augmenta el dígest de trivialitats en què ha esdevingut la nostra aportació a les esferes del pensament. Les defeccions de la intel·ligència i la imaginació que el personal esmerça en l'ocultació i la fantasia política, cadascú se les administra marcades pel seu nivell d'ignorància.

No ve d'un dia, que la retòrica buida a què estem tan avessats i el nostre pessimisme frívol i estantís no pugen penetrar el refugi hermètic dels nacionalistes en la participació institucional "sector final de mes". Sense resoldre cap problema, és molt més còmode dir Catalunya a Espanya, interpellar les arrels de la catalanitat, convocar els fantasmes personals, el records com a font confidencial, i presentar com a candidats a la culpabilitat el ressentiment i les rancúnies, les envejes i tota la bateria de sofismes usuals del gènere epistolar de les cartes al director, ara elevades a la categoria d'assaig.

S'ha tractat d'aigualir algunes hipòtesis sobre l'autocomprensió del nostre passat més recent amb la mística de la presència com a única font d'autoritat per encarar-nos al tractament dels problemes. Jo llance la tovallola en la discussió agràrio-hermenèutica sobre si l'espiga d'Adler era d'arròs o de blat. (Pobres Paul de Mann i Jacques Derrida, quin patracol podrien aportar-nos si foren sabedors de tan essencial i enigmàtica troballa).

Més que mai, cal habituar-nos a la complexitat en el terreny de les idees, on escampla plantejar la batalla. Amb la literatura de tendència contribuïm a acomodar-nos al prejudici estèril de la catalanitat arqueològica, que legitima les pràctiques compensatòries de la dreta local i redueix la incidència civil del nacionalisme a la cosmètica gracieble de les institucions. Espere amb ansietat el pròxim fascicle de l'*Enciclopèdia de la Senzillesa*, no dubte que dedicat a Europa. "És molt més senzill que tot: digueu-li Europa". I així successivament. De senzillesa en senzillesa fins la derrota inicial.

Miquel Nadal i Tàrraga

La inèrcia sindical

Les darreres eleccions a representants sindicals i municipals han permès constatar una baixíssima participació dels ciutadans. En tota la vida nacional catalana, des de la cultura intel·lectual i artística fins a la conducta pública, en l'ús de la llengua o en les manifestacions lúdiques, s'observa una baixa preocupant del to vital i una progressiva dissolució vers un tipus de capteniment mancat de personalitat pròpia. Les institucions de govern no han encertat a donar ni un sol aspecte engrescador, a traure la sòn de les consciències, i la vida política nacional transcorre en la grisor, en un apagar-se lenta però progressivament. Només quan apareix l'insult del que es declara enemic, només l'atzagaïada d'un Rodríguez Ibarra fa retornar els colors a la cara de molts que han canviat el cutis rosat de la salut pel blanquinós to malaltís d'una societat que tot just es deixa viure.

El panorama de les conductes polítiques, amb escàndols a dojo i un revifament de la picaresca tradicional espanyola, ho és tot menys exemplar. O, si es vol, és un clar exemple de poca vergonya! Però, ¿per què el poble no reacciona o ho fa molt tímida-ment? Cada vegada el tenen més controlat —operació NIF o DNI obligatòriament a la butxaca—, més convertit en un ésser tayloritzat fins al punt que fa les coses segons volen les computadores en comptes de ser les computadores les que fan les coses com ell vol. La política l'ha conduït a l'avorrimient o al fàstic però, endeutat fins al coll gràcies a les ofertes de la societat de consum, prou feina té a pagar els crèdits —dels més alts d'Europa— i les lletres i no s'atreveix a protestar si no és amb el silenci o amb la manca de participació, no fos cas que si es pogués perdre el lloc de treball, el més preuat dels béns en un època en què l'atur és altíssim i els contractes, cada vegada més freqüentment, són provisionals, eventuais o interins.

També són més cars els impostos, ja que, segons sembla, han d'equiparar-se als dels altres països comunitaris, amb vista al famós 1993. Però mentre això passa, les prestacions derivades de les contribucions no milloren o, si ho fan, només és per a la galeria. ¿S'han fet bastants quilòmetres de ca-

rrera? Sí, però l'autopista del Maresme serà de pagament! Les ajudes familiars continuen sent les més baixes de la Comunitat, els estudis —en principi gratuïts— són dolents i costen un ronyó, el mapa sanitari, no és ni molt menys cobert, i d'una manera subreptícia, s'afavoreix més la privatització que no la socialització de molts serveis... Si hem de pagar com si fossim francesos, suecs o holandesos, volem serveis equivalents als que tenen aquests ciutadans europeus. L'atur fa estralls sobre els més joves, el més vells i els menys protegits, especialment aquells que, per la seva situació social, tenen una menor preparació tècnica i cultural —tant si són naturals de Catalunya com immigrants de qualsevol procedència—. Què fan els sindicats majoritaris davant d'aquest cúmul de situacions: es dediquen a gestionar immobiliàries, a organitzar aturades i manifestacions amb més rerefons polític que social, a practicar el clientelisme descarat, per tal d'obtenir vots més que no adeptes, i puntualment —a l'hora dels convenis— a muntar vagues en defensa d'un plat de lleties en comptes de la part proporcional de la progenitura que correspon. Però ni una iniciativa renovadora, ni una sola idea que correspongui, en aquesta fi de segle, al que representa la lluita sindical al fi del segle anterior!

En molts aspectes, els grans sindicats s'assemblen als seus socis polítics però potser la més gran d'aquestes semblances és el tracte que donen al seus afiliats o votants: ¡el de senzills nombres! Així, en comptes d'aconduir els treballadors vers la raó de fons —la d'obtenir la dignitat d'éssers humans de ple dret i assolir el màxim de consciència— els mantenen perpètuament en la situació de ciutadans de segona, en llibertat vigilada i posició d'equilibri inestable, d'ara caic i ara m'aixeco, en el perpetu temor que, si protesten més enllà d'un cert nivell, podrien perdre bous i esquelles.

En aquest situació, ¿a qui extranya la inèrcia amb què la majoria dels treballadors veuen la via sindical?

Miquel Porter i Moix
Secretari de la comissió gestora
de la Intersindical-CSC